

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

202405326,
Deres ref: 202305680
Vår ref: 2026/16091
Dato: 25.02.2026

Mattilsynets uttalelse til høring av søknad om konsesjon for Haugåna- og Bjunes kraftverk – Sirdal kommune

Vi viser til mottatt høring av søknad om konsesjon datert 19.1.2026.

Mattilsynets rolle

Mattilsynet er statlig sektormyndighet for områdene planter, helse og velferd hos fisk og dyr, mat og drikkevann. Som høringsinstans skal vi bidra til å ivareta nasjonale og regionale interesser innenfor våre forvaltningsområder.

Oppsummering av uttalelsen og forventninger

Vi ber om at planene omhandler:

- kartlegging av om vannforsyningen til hyttene i områdene kan bli berørt av anleggs- eller driftsfasen for kraftverkene
- minstevannføring for å ivareta eventuelle drikkevannsforsyninger til hyttene
- hvilken effekt tiltaket vil ha på villfisk under anleggsfasen ved sprengning, mudring og annet arbeid, og i driftsfasen
- avbøtende tiltak og sikre tilstrekkelig minstevannføring for villfisk
- kartlegging av eventuelle planteskadegjørere og floghavre
- utarbeiding av bestemmelser som hindrer spredning av planteskadegjørere og floghavre dersom jorda inneholder planteskadegjørere

Bakgrunn

NVE har mottatt søknader fra Haugåna Kraft AS og Forte Vannkraft AS om tillatelser til bygging av henholdsvis Haugåna kraftverk og Bjunes kraftverk. Søknadene, som nå er på høring behandles samtidig av NVE, og den samlede belastningen for området vurderes.

Drikkevannsforsyning

Mattilsynet forvalter [drikkevannsforskriften](#). I planarbeid skal vi bidra til å sikre at drikkevannskilder og ledningsnett ikke utsettes for skade eller forurensning, og at vannforsyningen har nødvendig kvalitet, kapasitet og leveringssikkerhet. Dette er sentralt for å ivareta befolkningens tilgang til nok og trygt drikkevann.

Det står i søknad om konsesjon for Haugåna kraftverk kapittel 1.4, at det er en del hytter i dette området. I konsesjonssøknaden for Haugåna og Bjornes kraftverk kapittel 3.16 står det at det ikke er brønner eller grunnvannsforekomster som er registrert, samt at det ikke er registrerte vannforsyningsinteresser i området.

Mattilsynet har ikke registrert kommunale vannforsyningssystem i området, og har ingen fullstendig oversikt over private vannforsyningssystem. Brønner og vannforsyningssystem trenger ikke være registrert i databaser. Privat vannforsyning kan benytte overflatevann eller grunnvannsbrønner som råvannkilde. En eller flere fritidsboliger kan være knyttet til disse vannforsyningssystemene.

Det må kartlegges om vannforsyning til eksisterende hytter kan bli berørt i forbindelse med tiltaket. Drikkevannsledninger bør også kartlegges for å vurdere om gjennomføringen av tiltaket kan komme i konflikt med disse.

I anleggsfasen vil det ved gravearbeider være størst risiko for forurensende avrenning til råvannskildene. Dette gjelder fra innledende fjerning av vegetasjon, fjerning og tilføring av masser og frem til ferdigstillelse. Det vil derfor være avgjørende å sikre at anleggsgjennomføringen ikke medfører forurensning som påvirker vannkvaliteten negativt.

Fiskehelse og fiskevelferd

Mattilsynet har forvaltningsansvar for å ivareta god velferd hos fisk og tiftokreps og fremme god helse hos akvakulturdyr og andre akvatiske dyr. jf. [Forskrift om dyrehelse](#) og [Forskrift om drift av akvakulturanlegg](#).

I samlet konsekvensutredning for fisk og virvelløse dyr for Haugåna kraftverk i konsesjonssøknaden kapittel 3.22 vurderes konsekvensen som middels negativ. For Bjurnes kraftverk vurderes konsekvensen i kapittel 3.22 i konsekvenssøknaden som noe negativ.

Mattilsynet fremhever at det er en særlig plikt til å være aktsom for å forebygge og hindre risiko for spredning av smittsomme sykdommer til dyr, inkludert akvatiske dyr.

Dyrevelferdsloven sier at dyr, inkludert akvatiske dyr, skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.

Generelt vil Mattilsynet påpeke at det må stilles krav til entreprenører og andre relevante virksomheter om vask og desinfeksjon av anleggsmaskiner og annet utstyr før det blir brukt i og nære vassdrag og fjorder.

Under anleggsfasen kan avrenning fra anleggsvann eller utslipp av kjemikalier og olje fra maskiner oppstå. Entreprenøren må sette i verk nødvendige tiltak for å hindre skade på resipienten. Partikler og kjemikalier kan påvirke fisk negativt. Store mengder partikler kan blant annet irritere gjellene på fisk, noe som øker slimproduksjonen. Mye slim på gjellene reduserer fiskens evne til å ta opp oksygen, noe som fører til dårlig fiskevelferd. Både sprenging og partikler fra sprenging og steinmasser har en svært negativ effekt på fisk.

Tiltakshaver må gjøre en vurdering av hvilken effekt tiltaket vil kunne ha på villfisk under anleggsfasen ved sprenging, mudring og annet arbeid, og i driftsfasen. Avbøtende tiltak og tilstrekkelig minstevannføring bør foreslås.

Plantehelse

Mattilsynet forvalter [plantehelseforskriften](#). Mattilsynets ansvarsområde innenfor plantehelse er å forhindre spredning av planteskadegjørere som kan ha alvorlige samfunnsøkonomiske konsekvenser.

I søknad om konsesjon for Haugåna kapittel 3.15 og i konsesjonssøknad for Bjurnes kraftverk kapittel 3.15 står det at det ikke er jordbruk innenfor tiltaksområde bortsett fra en trasè for høyspentkabel. Høyspentkabelen vil gå over dyrket mark et kort stykke. Bortsett fra i anleggsperioden vil ikke høyspentkabelen påvirke driften.

Alle som er ansvarlige for eller utfører bygge- og anleggsvirksomhet, har ansvar for å hindre spredning av alvorlige planteskadegjørere fra en eiendom.

Flytting av jord innebærer en risiko for spredning av planteskadegjørere og ugress. Det er viktig at anleggsvirksomhet som utbygging av veier, jernbanelinjer, bolig- og industriområder, skjer uten at alvorlige skadegjørere spres til nye områder.

Planteskadegjørere kan spres ved flytting av jordmasser, og med rester av jord, planter og frø på maskiner og utstyr. Noen av disse kan ha store negative konsekvenser for eiendommene jorda flyttes til. Faren for å spre planteskadegjørere og ugress er størst fra dyrket mark. I sjeldne tilfeller kan det forekomme alvorlige planteskadegjørere på gjengrodde arealer, i skog og i private hager.

Kommuner, entreprenører og andre som er ansvarlige for anleggsarbeid og flytting av jord, må allerede i planleggingsfasen gjøre en vurdering av om aktiviteten kan innebære fare for å spre nærmere spesifiserte planteskadegjørere og ugraset floghavre. De ansvarlige må gjøre denne vurderingen før de starter arbeidet med å grave, transportere, deponere og tilføre jord til nye områder.

Dere finner informasjon om dette temaet her:

[Hvordan unngå å spre planteskadegjørere og ugras ved anleggsarbeid og flytting av jord | Mattilsynet](#)

Med hilsen

Mattilsynet, tilsynet

Eli Marie Thompson
seniorinspektør

Jorunn Aasgaard Grini
avdelingsleder

Dokumentet er godkjent elektronisk / This document has been electronically approved